

NAIM KARIMOVNING ADABIY TANQIDIY QARASHLARI

*Farg'ona davlat universiteti 4-bosqich
talabasi Arabova Davlatxon*

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek adabiyotshunosligi va adabiy tanqidida muhim o'rin tutgan Naim Karimovning adabiy-tanqidiy qarashlari tahlil qilinadi. Olimning adabiyotni tarixiylik, milliy tafakkur va estetik mezonlar asosida baholash tamoyillari yoritiladi. Shuningdek, uning jadid adabiyoti hamda XX asr o'zbek adabiy merosini qayta tadqiq etishdagi xizmatlari ochib beriladi.

Kalit so'zlar: adabiy tanqid, estetik tafakkur, tarixiylik, jadid adabiyoti, badiiy haqiqat, milliy tafakkur, adabiyotshunoslik.

Abstract: This article analyzes the literary-critical views of Naim Karimov, who occupies an important place in Uzbek literary studies and literary criticism. The scholar's principles of evaluating literature on the basis of historicism, national consciousness, and aesthetic criteria are highlighted. Furthermore, his contribution to the re-examination of Jadid literature and the literary heritage of twentieth-century Uzbek literature is discussed.

Keywords: literary criticism, aesthetic thought, historicism, Jadid literature, artistic truth, national consciousness, literary studies.

O'zbek adabiy tanqidchiligi taraqqiyotida professor Naim Karimovning ilmiy-estetik qarashlari alohida o'rin egallaydi. Olim adabiyotni nafaqat badiiy hodisa, balki millat tafakkuri va tarixiy xotirasining badiiy ifodasi sifatida talqin qiladi. Uning ilmiy ishlari tarixiylik, xolislik va badiiy mezonlarga tayanishi bilan e'tiborlidir.

Naim Karimovning adabiy tanqidiy qarashlarida jadid adabiyoti va XX asr o'zbek adabiy jarayonini yangicha talqin qilish masalasi muhim o'rin tutadi. Olim uzoq vaqt mafkuraviy bosim ostida baholangan adiblar merosini xolis o'rganishga intildi. Uning nazarida, tanqidning asosiy vazifasi asarni siyosiy mezonlar bilan emas, balki uning estetik mohiyati, badiiy g'oyasi va inson ruhiyatini ifodalash darajasi orqali baholashdan iboratdir.

Olim ijodkor shaxsini o'rganishda tarixiy muhit va davr ruhining ta'sirini alohida ta'kidlaydi. Shu sababli uning ilmiy tadqiqotlari o'zbek adabiyotshunosligida tarixiy-biografik va qiyosiy tahlil metodlarining rivojlanishiga xizmat qildi. Ayniqsa, jadid adabiyoti vakillarining faoliyatini qayta tiklash va ularning milliy uyg'onishdagi o'rnini asoslash Karimov ilmiy merosining muhim jihatlaridan biridir.

Demak, Naim Karimovning adabiy tanqidiy qarashlari o'zbek adabiyotini mafkuraviy talqin doirasidan chiqarib, uni estetik va tarixiy mezonlar asosida o'rganishga yo'naltirdi. Bu qarashlar bugungi adabiyotshunoslik uchun ham dolzarb ilmiy manba bo'lib qolmoqda.

Iqtibos: “Adabiyot xalqning ma’naviy tarixidir” degan tamoyil Naim Karimov ilmiy qarashlarining mazmun-mohiyatini ifodalaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov N. XX asr o‘zbek adabiyoti masalalari. – Toshkent.
2. Karimov N. Jadid adabiyoti va milliy tafakkur. – Toshkent.
3. O‘zbek adabiy tanqidi tarixi bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar va maqolalar